

Lena Riečanská

Ilustroval Martin Kellenberger

Chrán
moje
tajomstvá

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

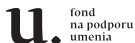
Dennich spachnicki dylot se
přechu ste na s radil. Ste
kroz radice. Stechu. Kradu se
se modrem pravejdy pomy,
ak ede se mi to shoro.
Vlastne, narmom, ledy by
sol den spravy us. Em
me se mali ind dorad
die, se nishho, mi.
Nekam, se odam robil,
am to mi take. Neman
se to mecht voleras
v klase. Idem opar. Lu.

Lena Riečanská

*Chráň
moje
tajomstvá*

Copyright © Lena Riečanská 2020
Illustrations © Martin Kellenberger 2020
Cover design © Martin Kellenberger, Jana Bibová 2020

Slovak Edition © 2020 by Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov,
spol. s r.o., Bratislava
e-mail: vsss.s.r.o@gmail.com; <http://www.vsss.sk>

Realizované s pomocou Fondu na podporu umenia

Lena Riečanská: Chráň moje tajomstvá
Ilustroval: Martin Kellenberger
Zodpovedná redaktorka: Monika Bajlová
Obálku s použitím ilustrácií Martina Kellenbergera spracovala Jana Bibová
Sadzba: Jana Bibová
Tlač: P+M Turany

Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 978-80-8202-135-9

„Pozri sa, dcérka, ako je tu krásne. Pokoj a vôňa. Keď si na zakvitnutej lúke ľahneš do trávy, začuješ šuchot motýlích krídel a na stebľách uvidíš tancovať chrobáčky. Aha, nežné púpavy sa usmievajú na slniečko a čakajú na šantivý vánok, aby vzlietli k výšinám. Poď, fúkni a niečo si želaj. Upletieme venček z kvetov, pustíme ho dolu potokom. V čistej vode sa doplaví až k lesnej víle. Prizdobí si ním vlasy a možno splní naše želania. Pamätaj si, prírodu musíme chrániť! Lebo ak umrie strom či kvet, nastane bezfarebný, smutný svet. Ale to my nedopustíme!“ mama vstala, chytila Sofiu za obe ruky a bosými nohami sa rozkrútili po lúke. Vlasy im via-li, široké sukne lietali, obe sa smiali, potom sa zvalili do trávy a pozorovali šľahačkové baránky plávajúce oblohou. „Vidíš tú krásu a počuješ hudbu lúky, dcérka?“ spýtala sa vtedy mama. Tie chvíle sa Sofii vryli hlboko do podvedomia. Najkrajšie chvíle s mamou...

1. časť – V meste

1. kapitola

„Dnes bolo super,“ povedala Sofia svojej kamarátke. „Teším sa na náš koncert. Nevieť, čím je to, ale dobre sa mi hralo.“

„Bola si skvelá. Aj pani Ida povedala, že ti prsty lietajú po klávesoch ľahučko a elegantne. Cítiť to z každého tónu,“ v poslednej vete Dominika napodobnila hlas učiteľky hudby. „Zato mne sa vôbec nedarilo. Ruky mi úplne zdreveneli. Ešte som sa aj pomýlila,“ mračila sa.

„Nebolo to tým, že v sále sedel Ivan? Hypnotizoval ťa pohľadom, líca si mala červené ako...“ Sofia hľadala správny výraz. Nechcela ich prirovnať k paprike či paradajke, to by nebolo v danom momente vôbec romantické.

„... ako ruža,“ dopovedala spokojne.

„Netáraj! Jednoducho sa mi nedarilo.“

„Priznaj sa, viem, že sa ti Ivan páči.“

„Však nie je škaredý. Či?“

„Vôbec nie. Je to fešák a na husliach hrá božsky. Keď sa dáte dokopy, budete virtuózný pár,“ zasmiala sa Sofia.

„Len sa netvár nevinne, milá Sofia, aj ja som si všimla pohľady, čo ste si vymieňali s Ivanovým spoluhráčom. Nevieť síce, ako sa volá, ale zistím to. Zdalo sa, že hráš len pre neho.“

„Teraz sa mylíš. Myslela som na mamu. Rozhodla som sa, že moje koncertné vystúpenie venujem jej. Pani Ida hovorila, že hudba má úžasnú silu. Vraj tóny hrané srdcom počuť až v nebi. A ja sa budem usilovať, aby tam doleteli. Veď práve mamička ma dovedla k hudbe...“ Sofiine oči sa zaleskli a tvár jej posmutnela.

„Máš pravdu. Tvoja mama bola ako víla. Vždy sa usmievala a všetci ju mali radi. Je mi to veľmi ľúto. Určite k nej tvoja hudba zaletí...“

„Dúfam,“ Sofii sa po líci skotúlala slza a Dominika zostala v rozpakoch. Nevedela, či má kamarátku objasť alebo sa ju usilovať rozveseliť. „Vieš, čo milovala moja mama? Samozrejme, okrem nás,“ Sofia sa usmiala, zastala na kraji chodníka a Dominika pokrčila plecami. „Predsa šľahačkové zákusky! Keď sme išli okolo cukrárne, často sme vošli dnu, mama si objednala jahodovú tortu, pridala kopec šľahačky a pred jedením spravila...“ Sofia pantomimicky naznačila, akoby ukazovák pravej ruky načrela do bielej šľahačkovej peny a slastne ju olizla.

„Mňam,“ zareagovala Dominika. „Ty si tuším herečka. Moja babka by povedala, že komediantka. Áno, to je ten správny výraz.“

„A ty si tá najlepšia kamoška!“ Sofia Dominiku objala a zašepkala jej do ucha: „Pozývam ťa na šľahačkový zákusok,“ a vtiahla ju do cukrárne, pred ktorou práve stáli.

Jahodovú tortu nemali, tak si dievčatá objednali horúcu čokoládu a veľký kopec šľahačky. Rozprávali sa o chlapcoch, o šašovinách, čo často vyvádzal Sofiin mladší brat, a chichotali sa, až ich čašníčka prstom na ústach upozornila, že sa majú utíšiť.

Večer Sofia z tajnej skrýše vybrala zošit s hrubými doskami. Pritisla ho k hrudi, zaliezla do postele, paplón stiahla až nad hlavu, rozsvietila displej na mobile a polohlasne prečítala slová na prvej dvojstrane: „Chrán moje tajomstvá!“ Brala to ako posvätný rituál pri každom otvorení svojho denníka. Už tri roky mu zverovala najosobnejšie pocity. Presne odvtedy, čo zomrela mama. Boli tam slová smutné aj veselé. Najskôr nechápala, ako je možné, že deň za dňom ide ďalej aj bez mamy. Časom zistila, že je to tak. Mala len jedenásť, keď im pri dverách zazvonili policajti a oznámili, že mama pri autohavárii zahynula. Vtedy sa jej zrútil svet. Lenže musela byť silná. Za malého brata, aj kvôli ockovi. Ten sa skoro zbláznil. Nemohol prekonať maminu stratu. Dlhو nedokázal prijať skutočnosť, že už nikdy nezačuje jej smiech a nenájde ju v srdiečkovej zástere krútiť sa po kuchyni. Tú zásteru Sofia starostlivo poskladala a uložila ju do vrchnej

zásuvky v obývacej izbe. Neraz ju potajme vybrala, priložila si ju k lícu, zaborila do nej tvár, vdychovala vôňu vanilkovej aj levandule a predstavovala si, že sú spolu. Keď sa vôňa časom vytrácala, Sofia zašla do potravín, kúpila vanilkový struk a vložila ho do vrečka ozdobeného bielou čipkou. Rozhodla sa udržať to fluidum imaginárnej prítomnosti navždy.

Po vyrieknutí rituálnych slov prelistovala popísané stránky, občas sa začítala, až sa dostala k čistým riadkom. Do ľavého rohu krasopisne namaľovala dátum, potom napísala:

„Denníček, dnes som prežila skvelý deň. Od rána sa mi darilo. V škole som dostala jednotku z písomky, v hudobnej ma pani Ida pochválila a zistila som, že Dominika je najkamoška na svete. Ale to už vlastne vieš. Dávno som ti to prezradila. Dnes bol dokonca ocko skôr doma z práce a po večeri sme všetci traja hrali človeče, nehnevaj sa. Jaj, zabudla som napísať, že aj obed v školskej jedálni bol skvelý. Mali sme pečené buchty. Voňali vanilkou. Chutili skoro ako mamine. Tušíš, čo idem napísať? Chýba mi mama. Veľa na ňu myslím. Na koncerte budem hrať len pre ňu. PS: Dominika ma odhalila. Ten nový chalan na hudobnej sa mi naozaj páči. Pšššt, nikomu to neprezrad!“ Zošit uložila na zvyčajné miesto, vrátila sa do postele a zaspala.

2. kapitola

Asi pred pol rokom si Sofia všimla, že otec sa zmenil. Najskôr nevedela, čo to spôsobilo, potom ju prepadla predtucha. Žena. Je v tom nejaká iná žena. Ocko požiadal susedu, tetu Prasličkovú, aby k nim chodila častejšie a počas jeho neprítomnosti dozerala na domácnosť. Sofii neprekážala, veď aj mama ju mala rada. Neraz sa na chodbe rozprávali. Teta je vdova a jej jediná dcéra žije kdesi v zahraničí. K Šimonovi a k Sofii sa vždy správa ako k vlastným vnúčatám.

Od istého času sa otec pred odchodom z domu čerstvo oholí, nešetří pánskou voňavkou a vracia sa, až keď obaja spia. Čo iné by v tom mohlo byť? Pacienti v nemocnici? Ťažko!

A potom v jeden deň Šimon vpadol do bytu ako neriadená strela, ani sa nevyzúl, a rovno vletel do Sofiinej izby. Práve sa chystala napísať záznam do denníka.

„Vypadni!“ skríkla na brata a v poslednej chvíli zošit prikrýla učebnicou fyziky.

„Musím... musím ti niečo povedať,“ lapal dych.

„Čo je také dôležité?“

„Videl som ho!“

„Koho si videl, mátohu?“

„Otca som videl.“

„Je tam toho. Síce meškáš z futbalu, ale istotne ťa za to nezožerie.“

„Nerozumieš. Ja som ho videl, ako vystupuje z auta...“

„Daj mi pokoj s hlúposťami, nemám čas počúvať ťa,“ prerušila brata a hodila po ňom malú podušku.

„Lenže on nevystupoval z nášho auta. Doviezla ho nejaká vymaľovaná ženská.“

„Taxikárka? Už aj ženy šoférujú taxíky...“ Sofia stále nechcela prijať, čo brat naznačuje.

„Lenže taxikárke sa platí peniazmi, a nie bozkami. Otec sa s ňou bozkával.“

„Čo? Ja som to tušila!“

„Nechápem. Čo si tušila?“

„Ty máš také dlhé vedenie... Predsa to, že otec má frajerku!“

„Myslíš si, že už zabudol na našu mamu?“ Šimon vylakane pozrel na sestru a čakal odpoveď.

„To som nepovedala. Ja neviem...“ vtedy sa v predsieni ozvalo štrnganie kľúčov.

„Spýtam sa ho!“ šepol Šimon a skôr, ako ho stihla zastaviť, vybehol z izby.

„Prečo beháš po byte v topánkach?“ začudoval sa otec.
„Niekam ideš?“

„Nie, práve som prišiel...“ Sofia zastala vo dverách, gestikuláciou naznačovala, aby mlčal. Uvedomila si, že na vážny rozhovor sa treba zodpovedne pripraviť. Nestihla. Zo Šimonových úst práve vyletelo: „... a videl som vás! Bozkával

si sa s nejakou tetkou!“ Otec strýpol. Tvár mu zväžnela, Sofi sa zdalo, že sa červená.

„Aha. Tak aj ty už o tom vieš,“ obrátil sa k dcére. „Chcel som vám to povedať,“ slová z jeho úst vychádzali pomaly. „Nuž, keď je to vonku, nebudem nič tajiť. Mám priateľku...“ Obe deti jeho priamosť prekvapila. Sofia čakala, že bude zapierať, vykrúcať sa, a on jednoducho povie, že má frajerku. Zahmlilo sa jej pred očami a mierne ju potočilo. Vošla do kuchyne a sadla si. „Šimonko, sadni si k sestre!“ vyzval ho otec. A potom nasledovalo samé: „Bla, bla, bla...“ Že už sú veľkí, istotne pochopia, na mamičku nikdy nezabudne, ale sám nemôže žiť...

„Ako keby bol sám. Ved' má nás dvoch,“ pomyslela si Sofia a z bratovej tváre čítala to isté. Sedeli ticho a nesúhlasne počúvali. Keď sa otcov monológ skončil, Šimon poznamenal: „Ak sa ti zdá, že v našej rodine do počtu niekto chýba, radšej kúp psa!“ a odišiel do svojej izby.

„Sofinka, ty si už veľká a múdra, vieš, že potrebujeme v domácnosti ženskú ruku...“ chcela namietajú, že to on potrebuje se... Lenže to slovo si mu nedovolila povedať. Navyše bola taká zronená, že stratila reč. „A obaja potrebujete mamu,“ dokončil otec.

„Prosím? To nemyslíš vážne. Nikto nemôže nahradiť našu mamu!“ skríkla.

„Tak som to nemyslel. Samozrejme, že nie. Úplne ste ma vyviedli z rovnováhy, vôbec neviem, čo hovorím. Chcem, aby ste pochopili... K mužovi patrí žena.“

„Mal si sa nás najskôr spýtať.“

„Či môžem ísť na rande? Veď sa nejdem ženiť, len vám chcem predstaviť skvelú dámu, ktorá sa objavila v mojom živote.“

V ten večer sedeli každý v inej miestnosti a Sofia do svojho „spovedníčka“ napísala úplne iné vety, ako mienila.

„Denníček-spovedníček, chystá sa pohroma. Otec nás zradil! Chce priviesť cudziu ženskú. Vedela som, že nezostane navždy sám, ale zdá sa mi to skoro. Vlastne, neviem, kedy by bol ten správny čas. Len sme sa mali inak dozvedieť, že niekoho má. Netuším, čo mám robiť, ani čo nás čaká. Musím si to nechať rozležať v hlave. Idem spať. Som veľmi unavená.“

V jednu sobotu otec obom povedal: „Dnes sa pekne oblečte, pôjdeme na obed do reštaurácie. Chcem vám niekoho predstaviť.“ Vedeli, že k tomu príde. Celé tie dva týždne žili v napätí, kedy ju otec privedie. Sofia sa potešila, že zvolil zoznámenie mimo domu. Stála pred skriňou a prehŕňala sa v šatníku. Jedny šaty sa jej zdali škaredé, druhé príliš

slávnostné... Rozhodla sa pre potrhané rifle, tričko s anglickým nápisom „Som šelma“ a kresbou uhrančivých zelených mačacích očí. Vlasy si nastriekala farebnými sprejmi, trocha ich rozstrapatila a veľmi mierne si pretrela pery leskom. Keď vyšla z izby, otec sa zamračil.

„Takto chceš ísť?“ spýtal sa. Prikývla. „Zlatko, veď to vôbec nie si ty.“

„Tiež sa v poslednej dobe správaš inak,“ povedala ľadovo.

„Zmy si tú maškarádu a aspoň tričko si prezleč,“ v otcovom hlase znela prosba aj naliehavosť. Mykla hlavou, ale podvolila sa otcovmu prianiu. Vošla do kúpeľne, sprchou si umyla vlasy a narýchlo ich vyfénovala. Obliekla si bielu blúzku a vrátila sa do predsieni. Otec súhlasne prikývol. Šimon v košeli s drobným vzorom pôsobil uhladene, otec v modrom obleku slávnostne. Pred domom zatrúbil taxík. „Ideme,“ povedal otec.

Čašníik ich odviedol k stolu.

„Objednáme si nápoje a počkáme. Miladka príde o pár minút. Už mi poslala správu,“ povedal otec a Sofia si všimla jas v jeho očiach. Sedela čelom k vchodu a strnulo pozorovala dvere. Rozleteli sa. Krásna dáma oblečená v červe-

ných šatách a topánkach na vysokánskom podpätku kráčala k ich stolu. Niesla sa ako pávica, hlavu držala vzpriamene a sebavedome sa usmievala.

„Tu je,“ povedal otec, vstal a vykročil jej oproti. Dal jej letmý bozk na líce, chytil ju za lakeť a nasmeroval k prázdnej stoličke. „Miladka, dovoľ, aby som ti predstavil moje deti. Sofia a Šimon,“ očakával, že jeho potomkovia vstanú, ale zostali sedieť ako prikovaní. Sofia sa mračila a bez slova na tú ženskú zízala. Šimon zašomral: „Ahoj,“ a obaja predstaviali, že si nevšimli pokus o podanie ruky. Otec sa usiloval tmiť trápnosť situácie. So slovami: „Deti, toto je Miladka,“ prisunul stoličku a ponúkol jej miesto po svojom pravom boku. Sofia si uvedomila, že tá dáma sa jej páči. Výzorom. Očarujúco sa usmievala a hovorila čosi o radosti zo stretnutia a podobné bla, bla, bla. Objednala si najdrahšie jedlo a stále niečo mlela. „*Nemá nič spoločné s našou mamou,*“ pomyslela si Sofia.

„Sorry,“ povedala a pobrala sa na toaletu. Stála pred zrkadlom, ticho doň zízala. Vybrala hrebeň a donekonečna si prečesávala vlasy. Myšlienky jej blúdili úplne inde. Vtom sa otvorili dvere a dnu vošla Milada.

„Už si tu dlho. Prišla som pozrieť, či si v poriadku,“ povedala sladkým hlasom. „Češeš si vlasy? Máš ich krásne,“ zaliečala sa. „Si veľmi pekné dievča.“

„Ďakujem,“ zašomrala Sofia.

„Ak troška zmeníš štýl obliekania, bude z teba mladá dáma. Poznám niekoľko dobrých butikov, kde majú modely aj pre tínedžerky.“

„Čo sa vám nepáči na mojom oblečení? Máte s ním nejaký problém?“

„Vlastne nie, len som ti chcela poradiť. Rifle sú štýlové, ale tá blúzka je nemoderná. Rukávy... a špicatý golier sa už nenosia.“

„Mám ju po mame. Je vzácna!“ povedala ľadovým hlasom. „Viete čo? Nech vám ani nenapadne navrhnúť mi, že pôjdeme spolu kupovať prvú podprsenku! Také veci mám už dávno za sebou. Nie som žiadne naivné decko,“ uškrnula sa, obišla ju veľkým oblúkom a opustila priestor.

K stolu sa vrátila s úsmevom. Otec sa tváril spokojne. Čašník im priniesol jedlo. Milada spôsobne počkala, kým otec všetkým zažela dobrú chuť, potom elegantne chytila príbor. Vidličkou pridržala olivu a nožikom sa ju snažila rozkrojiť. Chyba. Oliva vyskočila z taniera a spadla do prostred stola. Z nervozity sa Milade vyšmykla vidlička, ťapla do kanvičky s vínovým dresingom a obsah prevrátila do jej lona. Sofia a Šimon sa rozosmiali. Otec na nich prísne pozrel. „Veď je to komické,“ ospravedľujúco povedala Sofia a uškľabila sa zhrozenej Milade rovno do tváre. Otec vyskočil a zachraňoval situáciu. Chystal sa látkovým obrúskom poutierať Miladine šaty, ale ráznym gestom ho

zastavila. Tvárila sa, že je všetko v poriadku. „*Takú radosť tým malým potvorám nespravím,*“ pomyslela si a pridala sa k ich smiechu. Otec si vydýchol.

V ten večer Sofia napísala: „*Denníček, bolo pre mňa ťažké pri odchode tej žene podať ruku, ale nedalo sa tomu vyhnúť. Aj tak som to spravila ako gesto na rozlúčku. Nechceme ju! Aj Šimon to povedal. Uznávam, je krásna. Ale poriadne namyslená a určite chce ocka len preto, že je uznávaný doktor. Poznám také... zlatokopky. Usilovala sa byť milá, lenže mňa tak ľahko neobalamutí. A s vyjadrením k mojej blúzke úplne prestrelila. Nech sa nám viac nepletie do života. Nepotrebuje ju. Musíme sa jej nejako zbaviť. Poradím sa so Šimonom. Vždy má super bláznivé nápady.*“

Odložila pero, pohladila bielu blúzku, starostlivo ju poskladala a vložila späť do skrine.

3. kapitola

Čas hudobného koncertu sa blížil. Sofia každý deň po vyučovaní bežala domov a poctivo si prehrávala všetky skladby. Večer, keď zaspávala, jej tóny zneli v hlave. Aj teraz si sadla na okrúhlu stoličku a precvičovala si prsty. Ticho preťalo zvonenie telefónu.

„Dominika, čau, pred chvíľkou som na teba myslela,“ povedala Sofia.

„Tomu sa hovorí telepatia. Čo robíš?“

„Hádaj,“ povedala záhadne.

„Si jasná. Zasa sedíš pri klavíri. Ty chceš byť skrátka najlepšia.“

„Neverím, že cvičíš menej ako ja,“ uškrnula sa Sofia.

„Čo by si povedala, keby sme si dnes dali oddych?“

„Až o hodinu!“ Sofia neupustila od svojich zásad. „Chceš prísť?“

„Nie, to ty môžeš prísť k nám. Mama mi kázala, nech ťa zavolám. Sľúbila, že nám pomôže...“

„S čím?“

„Zabudla si? Na koncerte chceme mať rovnaké sukne.“